

Συνοπτικές θέσεις ΕΤΕΚ επί θεματολογίας η οποία ενδιαφέρει τους Κύπριους μηχανικούς και σχετίζεται με ευρωπαϊκές πολιτικές και τις αρμοδιότητες των ευρωβουλευτών

1. Το ΕΤΕΚ και η συμμετοχή του στο ECEC

Το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου ο οποίος ιδρύθηκε με μόνο και βασική του αρμοδιότητα είναι η ρύθμιση του επαγγέλματος του μηχανικού στην Κύπρο. Το ΕΤΕΚ έχει καθιερωθεί ως ο Τεχνικός Σύμβουλος της Πολιτείας, ενώ βάσει της νομοθεσίας ίδρυσης του εκπροσωπεί τους Κύπριους αρχιτέκτονες και μηχανικούς στη Δημοκρατία και το εξωτερικό. Σήμερα οι εγγεγραμμένοι μηχανικοί στο μητρώο μελών του ΕΤΕΚ στους διάφορους κλάδους της μηχανικής επιστήμης ξεπερνούν τις 13 χιλιάδες.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου συμμετέχει ενεργά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνικών Επιμελητηρίων (ECEC) το οποίο είναι ο ευρωπαϊκός οργανισμός ομπρελά των Τεχνικών Επιμελητηρίων των κρατών μελών της ευρωπαϊκής ένωσης. Το ECEC έχει αναπτύξει πλούσια δράση και έχει εκπονήσει σειρά δηλώσεων πολιτικής που αφορούν ευρωπαϊκές πολιτικές και πρωτοβουλίες νομοθετικής ρύθμισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹. Τα προαναφερόμενα κείμενα είναι αναρτημένα στον ιστοσελίδα του ECEC στο <https://www.ecec.net/about-ecec/statements/>

2. Πακέτο ευρωπαϊκών νομοθετικών πρωτοβουλιών αναφορικά με την οδηγία των υπηρεσιών

(οδηγία σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγεμάτων, οδηγία για το νομικό και λειτουργικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής κάρτας υπηρεσιών και συναφή θέματα)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, φαίνεται, από μια σειρά ενεργειών της, οι οποίες είτε αφορούν ετοιμασία νομοθετικών ρυθμίσεων (Οδηγιών και Κανονισμών), είτε μέσω καταγγελιών για (δήθεν) παραβιάσεις του κοινοτικού κεκτημένου μέσω της Διαδικασίας επί παραβάσει, χωρίς να αντλεί εξουσία ή να εξυπηρετεί πολιτικές που καθόρισαν τα κράτη μέλη ή το Ευρωκοινοβούλιο, έχει θέσει ως στόχο την απορύθμιση επαγγεμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες περιλαμβανομένου και του επαγγέλματος του μηχανικού, στο βωμό της ενιαίας αγοράς.

Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με την Οδηγία 2018/958 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγεμάτων, θεωρούμε πως δημιουργείται σημαντικός κίνδυνος υπέρμετρου γραφειοκρατικού φόρτου καθώς και τυχόν νομικών κωλυμάτων κατά τη θέσπιση εθνικών νομοθεσιών. Παράλληλα η ρύθμιση αυτή ενδέχεται να παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, με τη μεταφορά πολλών αρμοδιοτήτων από τα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Και ενώ στα κείμενα των Οδηγιών μια σειρά από ρυθμίσεις είναι επιτρεπτές, εφόσον τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, στην πράξη και έχοντας δεδομένες τις επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για απορύθμιση, θα

¹ European Services Package, Energy Efficiency, Entrepreneurship, Professional Recognition Public Procurement

είναι εξαιρετικά δύσκολη οποιαδήποτε ενδυνάμωση ή εισαγωγή νέων ρυθμίσεων, κάτι που αφαιρεί από τα Κράτη Μέλη το δικαίωμα να καθορίζουν τις απαιτήσεις για νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα στην επικράτεια τους.

Ειδικότερα σε ότι αφορά την Κυπριακή Δημοκρατία το ΕΤΕΚ για μια σειρά από λόγους που έχουν επανειλημμένα προβληθεί δημόσια και οι οποίοι επίσης έχουν κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σχετίζονται μεταξύ άλλων με την :

(α) ιδιαιτερότητα του κυπριακού συστήματος οικοδομικής αδειοδότησης και ελέγχου της ανάπτυξης το οποίο de facto λόγω και της κλίμακας εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τους ιδιώτες – μελετητές και

(β) τα μαζικά προβλήματα οικοδομικών παρατυπιών και γενικότερα της πολύ κακής λειτουργίας του τομέα ανάπτυξης γης με τα γνωστά συνεπακόλουθα των μαζικών οικοδομικών παρανομιών, διπλών υποθηκείσεων, αδυναμίας έκδοσης εκσυγχρονισμένων τίτλων και μεταβιβάσεων, και εγκλωβισμού αγοραστών

υποστηρίζει πως είναι αναγκαία η περαιτέρω ενίσχυση των υφιστάμενων ρυθμίσεων που αφορούν τους συντελεστές της οικοδομικής βιομηχανίας συμπεριλαμβανομένων των μηχανικών, αλλά και η λήψη μέτρων για επιβολή τους, και πως είναι λανθασμένη η αντίληψη πως τις λύσεις θα δώσει η περαιτέρω απορύθμιση των συντελεστών του οικοδομικού κλάδου.

2. Πολιτικές και ευρωπαϊκή Οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις

Οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν βασικό μέρος των δημόσιων επενδύσεων, τονώνουν την οικονομική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Οι δημόσιες συμβάσεις έχουν μεγάλη σημασία - αντιπροσωπεύουν περίπου το 19% του ΑΕΠ της ΕΕ. Οι δημόσιες διοικήσεις αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες για τους πολίτες τους: αυτό πρέπει να γίνεται με τον πλέον αποτελεσματικό και ποιοτικό τρόπο.

Βασική παράμετρος που διασφαλίζει την ποιότητα σε ένα έργο μεταξύ άλλων είναι το είδος υλοποίησης καθώς και ο τρόπος και τα κριτήρια ανάθεσης είτε της μελέτης, είτε της υλοποίησης του έργου. Είναι αυτονόητο ότι η βέλτιστη τιμή κατακύρωσης σχεδόν ποτέ, τουλάχιστον σε θέματα υπηρεσιών, δεν είναι και η χαμηλότερη τιμή. Πρόταση του ΕΤΕΚ είναι να υιοθετηθεί για όλες τις περιπτώσεις προμήθειας μελετητικών υπηρεσιών το κριτήριο ανάθεσης της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.

Σε ότι αφορά την υλοποίηση του έργου, κάθε μέθοδος υλοποίησης ενός έργου π.χ design and build, ΣΔΙΤ (BOT, BOTF κοκ), συμβατική, μέσω αρχιτεκτονικού διαγωνισμού κοκ, έχει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της και ανάλογα με το είδος του έργου και τους κατά περίπτωση στόχους που έχουν τεθεί, κάποια είναι πιο κατάλληλη. Αυτό που αναμένει το Επιμελητήριο είναι να μελετηθούν όλα τα είδη και μέθοδοι υλοποίησης και χρηματοδότησης έργων και να κωδικοποιηθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους ανάλογα, έτσι ώστε να ετοιμαστεί ένα συμφωνημένο και τεκμηριωμένο πλαίσιο επιλογής το οποίο να κατευθύνει το κράτος και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Με αυτό τον τρόπο δεν θα γίνεται αυθαίρετα και ατεκμηρίωτα κάθε φορά κατά το δοκούν επιλογή της μεθόδου, χωρίς να είναι απαραίτητα η ενδεδειγμένη για την περίπτωση.

Σημαντικά δημόσια έργα, είναι η κληρονομιά που θα αφήσουμε στις επόμενες γενεές και θα πρέπει να εκφράζουν και την κοινωνία. Συνεπώς, όταν πρόκειται περί μελετών αξιολογών κτιρίων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που έχουν εξόχως κοινωνική, αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική σημασία και η λειτουργία τους, ο όγκος τους ή άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους έχουν ιδιαίτερη επίδραση στο ευρύτερο δομημένο ή φυσικό περιβάλλον, η επιλογή του αναδόχου μελετητή θα πρέπει να διενεργείται μέσω αρχιτεκτονικού διαγωνισμού και, εάν είναι δυνατό, η πολιτεία να αφουγκράζεται και την άποψη της τοπικής κοινωνίας πριν τη λήψη αποφάσεων.

Το ΕΤΕΚ θεωρεί πως τα πιο πάνω στοιχεία πρέπει να υποστηρίζονται και να διαπνέουν τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες και την σχετική ευρωπαϊκή πολιτική. Παρόλο που η νέα Οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις (2014/24/ΕΕ) είναι βελτιωμένη σε σχέση με την προκάτοχό της σε αυτά τα θέματα, έχει ακόμη περαιτέρω περιθώρια βελτίωσης.

3. Αξιοποίηση κονδυλίων διαρθρωτικών Ταμείων για να είναι επιλέξιμες και δαπάνες δομοστατικής αναβάθμισης οικοδομών οι οποίες λαμβάνουν επιδότηση για ενεργειακή αναβάθμιση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια έχει εκπονήσει μια ολοκληρωμένη πολιτική και ένα συνεκτικό νομοθετικό πλαίσιο για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Κεντρικό μέρος του νομοθετικού πλαισίου είναι οι απαιτήσεις σε σχέση με την ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων κτιρίων τα οποία θα ανακαινιστούν. Για τον σκοπό αυτό έχουν αξιοποιηθεί μεγάλα ποσά από τα διαρθρωτικά ταμεία για την ενθάρρυνση της ενεργειακής αναβάθμισης υφιστάμενων κτιρίων.

Η πρόσφατη Οδηγία για την ενεργειακή απόδοση κτιρίων, 2018/958, αναγνωρίζει (μετά από παρεμβάσεις κρατών μελών του νότου) πως για κτίρια που υφίστανται ενεργειακή ανακαίνιση μεγάλης κλίμακας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ώστε να αντιμετωπίζουν παράλληλα τα ζητήματα που συνδέονται με την έντονη σεισμική δραστηριότητα.

Η Κύπρος είναι σε σειсмоγενή ζώνη. Περαιτέρω ένας σημαντικός αριθμός των κτιρίων στην Κύπρο έχει ανεγερθεί πριν την εφαρμογή του κυπριακού σεισμικού κώδικα και τη θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής επίβλεψης. Με δεδομένο ότι πλέον η νέα Οδηγία περιέχει στοιχεία που αφορούν την αντιμετώπιση ζητημάτων που συνδέονται με την έντονη σεισμική δραστηριότητα κατά την ενεργειακή ανακαίνιση κτιρίων, θεωρούμε ότι θα πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες για διάθεση χρηματικών πόρων από τα διαρθρωτικά Ταμεία για τη δημιουργία χρηματοδοτικών ή εργαλείων ενθάρρυνσης της δομοστατικής ενίσχυσης παλαιών κτιρίων τα οποία θα υποστούν ενεργειακή αναβάθμιση.